

SÈRIE 3

PART COMUNA

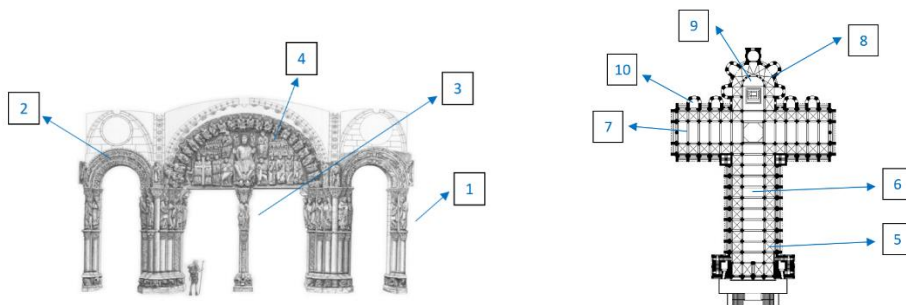
Exercici 1: Nocions bàsiques

[3 punts en total].

1 [1,5 punts]

[0'15 per cada ítem correcta]

1. Brancals; 2. Arquivoltes; 3. Mainell; 4. Timpà; 5. Nau lateral; 6. Nau central;
7. Transsepte; 8. Girola; 9. Absis; 10. Absidioles.

2 [1'5 punts].

[0'25 per cada ítem correcta]

Seqüència correcta:

1. Masaccio. 2. Castagno. 3. Leonardo da Vinci. 4. Rafael de Urbino. 5. Tiziano. 6. El Greco.

Proves d'accés a la Universitat per a més grans de 25 anys 2022. Criteris d'avaluació

Exercici 2. Pregunta teòrica

[3 punts].

OPCIÓ A

[6 ítems x 0'50]

L'escultura de la Grècia antiga se sol dividir en tres (o quatre) períodes en funció de les seves característiques formals. La resposta més convencional sol ser: període arcaic, període clàssic i període hel·lenístic, tot i que també es pot mencionar dues etapes dins del període clàssic – el primer, dit estil sever –.

Període arcaic. Sorgiment de l'escultura monumental. segles, VII-VI aC.

- Influència oriental – Egipte – .
- Gran dimensions.
- Protagonisme de la figura humana.
- Models de dona – *kórai* – i d'homes – *koúroi* –.
- Homes nus. Paradigma de l'atleta.
- Dones. Ricament abillades com denota la indumentària i els pentinats. Refinament.
- Frontalitat, rigidesa, esquematisme.
- Existència de restes de policromia.

Període clàssic, segles V-IV aC.

- Bellesa ideal. Perfecció a partir d'un canon.
- Una etapa severa on el moviment encara és incipient. Es veu una gravetat. Una acció en intenció.
- Ús de la posició del *contrapposto*.
- Artistes: Policlet, Miró i Fídies.
- El protagonisme segueix en la figura de l'atleta. També la representació de les divinitats.
- Una segona etapa on les formes es dulcifiquen, on apareix una ductilitat en els plecs i un major moviment i sensualitat: Praxítel·les, Scopos i Lisip.

Proves d'accés a la Universitat per a més grans de 25 anys 2022. Criteris d'avaluació

Període Hel·lenístic, segles IV-I a.C.

- Dinamisme, expressionisme, emocions (*pathos*).
- Nous gèneres: retrats, grups anecdòtics, humor.
- El triomf dels grups escultòrics.
- Pèrdua de capitalitat d'Atenes: escola de Rodes, Pèrgam...
- Trasllat d'escultors cap a Roma.

OPCIÓ B

[6 ítems x 0'50]

El cubisme és una de les avantguardes històriques de la primera meitat del segle XX, un període que es caracteritza per la successió de moviments rupturistes en l'expressió artística occidental i que sol tenir a París com a epicentre. L'esclat de la Segona Guerra Mundial va significar la desaparició d'aquest nucli d'efervescència artística crítica i de llibertat individual amb la fugida de molts dels seus protagonistes a d'altres indrets (EEUU).

Com a precedent del cubisme, en tant a la reducció geomètrica i cromàtica i facetació dels objectes i natura, cal esmentar a Cézanne i l'exemple de la sèrie de les banyistes, un tema recurrent en la seva producció.

La historiografia tradicional situa l'inici del cubisme l'any 1907 amb l'obra de les *Senyorettes d'Avinyó* de Picasso on, a banda de la cita a l'art dit primitiu, hi ha la intenció de representar diversos plans de visió a l'uníson.

El terme deriva de "cubs" i d'una crítica de Louis Vauxcelles.

El 1913 Apollinaire va definir l'estil cubista.

El cubisme es fonamenta en la fragmentació de la figura i de l'espai en plans intercomunicats en funció del moviment o del punt de vista. Abolició de la perspectiva lineal en la representació pictòrica. Trencar la unitat d'espai i temps. L'art independent de la realitat. Aquesta autonomia de l'art respecte la realitat pot portar a l'abstracció, principi el qual no compartien tots els membres del moviment. És una proposta de caràcter essencialment formal.

Entre els màxims protagonistes cal citar a Braque, Picasso o Gris. Dóna entrada a molts altres moviments d'avantguarda. També existeix una escultura cubista, tot i les dificultats implícites per l'existència de volum: Archipenko, Duchamp-Villon i Laurens.

Proves d'accés a la Universitat per a més grans de 25 anys 2022. Criteris d'avaluació

Malgrat la curta durada del moviment, tot i la seva importància dins la història visual, entre 1907 i 1914, acostumen a assenyalar-se diverses etapes.

- Proto-cubisme o cubisme experimental: els precedents o cubisme cezannià.
- Cubisme analític: reducció de les formes a la geometria i facetació del seu volum, amb colors tènues i neutres i focus de llum diversos i contradictoris. Prevalença per les temàtiques del retrat i natures morta. Consisteix en disseccionar els objectes i les figures.
- Cubisme sintètic: incorporació de la tècnica del collage i dels papers enganxats. Major corporeïtat.
- (Cubisme hermètic. Entremig de les dues anteriors): cal·ligrafia i voluntat de no perdre el referent de la realitat.

Proves d'accés a la Universitat per a més grans de 25 anys 2022. Criteris d'avaluació

Exercici 3. Descripció, anàlisi i interpretació d'una obra

[4 punts].

OPCIÓ A

[Columna trajana].

1. [1 punt]

[0,25 datació i 3 x 0,25 ítems correctes]

La columna Trajana s'enllesteix el 113. L'inici de la seva construcció se situa el 107 i s'atribueix a Apol·lodor de Damasc. La seva construcció és finançada pel senat romà.

Se situa per tant en l'època de l'imperi romà: una persona al capdavant de l'imperi, divisió en províncies, *pax romana* d'August, elecció d'emperadors provinents de províncies, extensió dels drets de ciutadania.

2. [1 punt]

[5 ítems x 0'20]

La tipologia de monument és en forma de columna sobre un pòdium i una corona de triomf.

Amida 40 m d'alçària.

El relleu es distribueix de manera helicoïdal al llarg de tot el fust de columna: 200 m longitudinals de narració.

L'amplada del fris augmenta en funció de l'alçària per tal de fer visibles les escenes representades.

Temes històrics i al·legòrics (personificacions dels rius).

No hi ha divisió entre cadascuna de les escenes.

Realisme i detallisme.

Una obra d'un gran interès des del punt de vista documental a nivell d'armament, indumentària,

Proves d'accés a la Universitat per a més grans de 25 anys 2022. Criteris d'avaluació

3. [1 punt]

Representa la victòria de l'exercit romà en temps de l'emperador Trajà contra els tracis (Romania). Dues batalles : 101-102 i 105-106. Font literària, avui perduda, però inspirada en la Guerra de les Gàl·lies de Juli Cèsar

[0'50]

Funció commemorativa i propagandística (tot i que la darrera és discutida perquè la visió de la columna quedaria engolida dins el fòrum).

Dipòsit també de les cendres de l'emperador (avui perdudes).

La rematava primer una àguila, després una escultura de Trajà i actualment una escultura de sant Pere – instal·lada durant la Contrareforma pel papa Sixte V i sota les ordres de l'arquitecte Domenico Fontana.

Precedents per a monuments de l'època del barroc, a la pròpia ciutat de Roma i en territori del catolicisme.

[0'50]

4. [1 punt]

[4 ítems x 0'25]

Les obres a citar són infinites, però n'anotem algunes: *Pantheon*, retrat eqüestre de Marc d'Aureli, Basílica de Constantí, Arc de Constantí, *Coliseum*, Arc de Titus, Retrat d'August Prima Porta, Vil·la del poeta tràgic de Pompeia, Maison Carrée (Nîmes), Aqüeducte de les Ferreres (Tarragona).

Proves d'accés a la Universitat per a més grans de 25 anys 2022. Criteris d'avaluació

OPCIÓ B

Velázquez. *Las Meninas* o *La família de Felip IV*.

1. [1 punt]

[0,25 datació i 3 ítems correctes]

Datació: 1656 (s'admet mitjans segle XVII, tercer quart del segle XVII).

Espanya: Període dels anomenats "Àustries menors", en concret el regnat de Felip IV. Correspon a un moment on s'evidencia la davallada territorial, financera i econòmica de la monarquia hispànica amb les primeres pèrdues territorials (Portugal, Províncies unides del nord). Domini a Europa d'altres estats: la monarquia absolutista de França (Lluís XIII i Lluís XIV) i la Gran Bretanya (Carles II). Desenvolupament comercial d'Holanda.

Considerat un període d'or de la literatura europea: Espanya (Lope de Vega, Calderón, Baltasar Gracián), França (Molière, Corneille...), Anglaterra (Milton, Shakespeare...).

2 [1 punt]

[5 ítems x 0'20]

En l'interior d'una sala es representa un grup de figures, entre les quals la protagonista sembla ser la nena que ocupa el centre (infanta Margarita). Dues figures a banda i banda la serveixen, "les menines", mentre altres personatges de la cort estan al voltant del grup central (no és obligatori esmentar el nom de les persones representades).

Es representa el pintor amb el quadre que està executant a l'inrevés. Ha deixat de pintar i dirigeix la seva mirada cap a l'espectador. Es tracta d'un autoretrat de Velázquez

Tota l'acció sembla aturada, com si es representés un instant que hagués quedat congelat en la pintura.

Es poden veure tot un seguit de detalls de l'interior arquitectònic, una prova evident del realisme i naturalisme que defineix la pintura. S'identifiquen també els quadres que hi ha en el mur de fons.

L'espai ha estat identificat amb una de les habitacions de l'antic Alcàsser de Madrid, l'anomenat "quarto bajo del príncipe".

La profunditat es construeix per mitjà de l'ús de la perspectiva lineal i veiem les finestres, obertes i tancades, que se succeeixen en el interior de la sala en qüestió.

Proves d'accés a la Universitat per a més grans de 25 anys 2022. Criteris d'avaluació

Hi ha també una utilització per part de Velázquez de la perspectiva aèria perquè s'intueix una atmosfera en l'interior i perquè els colors són més foscos en funció de la profunditat relativa i perquè el contorn de les figures també es dilueix.

3. [1 punt]

És una obra que ha estat qualificació de la “teologia de la pintura” (Luca Giordano) per a la seva complexitat espacial, ja que esta projectada cap el fons –a través de la perspectiva lineal però també per mitjà de la porta lluminosa oberta– i la mirada de les figures cap a l'exterior de la pintura, cap a l'espai de l'espectador, obra el llenç també cap endavant.

[0'50 Complexitat de l'espai]

Aquesta obertura cap a l'espai de l'espectador s'incrementa amb la introducció d'un mirall en el mur del fons on es reflecteixen dues siluetes, amb tota seguretat els monarques espanyols del moment: Felip IV i Mariana d'Àustria, pares de la protagonista compositiva de la pintura (la infanta Margarita d'Àustria).

Aquesta ambigüitat espacial ens fa impossible determinar quin és el protagonista concret de la pintura i per tant la significació original de l'obra. Lectura política? Reivindicació de la noblesa de la pintura? Voluntat d'autopromoció del pintor?

[0'50 mirall]

4. [1 punt]

Poden ser molts, però a tall d'exemple citem: Ribera, Murillo, Zurbarán, Rembrandt, Rubens, Bernini, Borromini, Caravaggio...

[0'25 x 4].